

Suomen evankelisluterilaisen lähetyshiippakunnan hiippakuntajärjestys

Seuraava hiippakuntajärjestys ilmaisee Suomen evankelisluterilaisen lähetyshiippakunnan (jatkossa "lähetyshiippakunta" tai "hiippakunta") tarkoituksen ja rakenteen sekä sen toimintaan liittyvät säännöt. Kaikki hiippakunnan jäsenenä olevat seurakunnat ja niiden työntekijät ovat velvollisia noudattamaan toiminnassaan hiippakuntajärjestystä.

Hiippakuntajärjestyksen tehtävänä on ilmaista hiippakunnan olemus, tunnustus ja tehtävä, ylläpitää hyvää hallintokulttuuria ja vaalia yhteyttä hiippakunnan seurakuntien välillä sekä varjella niitä väärinkäytöksiltä. Hiippakuntajärjestyksen tarkoituksena on luoda vakaat puitteet, joiden sisällä kristillisen kirkon tehtävä sananjulistuksessa ja sakramenttien jakamisessa voi mahdollisimman hyvin toteutua. Koska kristityissä ihmisissä säilyy perisynti ja taipumus pahaan, on hiippakuntajärjestys myös suojelemassa seurakuntia ja niiden viranhaltijoita konflikteilta, jotka käsittelemättöminä riitoina tai lankeemuksina voivat saada aikaan suurta vahinkoa seurakuntien elämässä.

Hiippakuntajärjestys pitää sisällään asioita, jotka ovat Jumalan sanassa määrättyjä, eikä niistä siten voida poiketa ilman vaaraa kunkin autuudelle tai seurakuntien hyvinvoinnille. Tämän lisäksi on paljon asioita, joiden suhteen Jumalan sana ei anna ainakaan yksityiskohtaista määräystä. Tällaisissakin asioissa seurakuntien, niiden työntekijöiden ja pappiskollegion jäsenten tulee pitäytyä hiippakuntajärjestykseen, ei jumalallisesti ilmoitettuna ja omaatuntoa itsessään sitovana pakkona, vaan keskinäisen yhteyden tähden: kehottaahan Jumalan sana monin tavoin vaalimaan hyvää järjestystä seurakunnissa (1. Kor. 14:33, 40; Kol. 2:5; Hepr. 13:17; 2. Kor. 7:15).

"Samoin kuin kaikissa perhekunnissa ja kaikissa yhteisöissä yksimielisyyttä on ylläpidettävä keskinäisellä palvelemisella eikä rauhan tilaa voida säilyttää, elleivät ihmiset peitä toistensa virheitä ja anna niitä anteeksi, samoin Paavali tässä säättää, että seurakunnassa tulee vallita rakkauden, joka pitää yllä yksimielisyyttä, suvaitsee tarpeen vaatiessa veljien tavallista hankalampiakin tapoja ja katsoo läpi sormien pienehköjä erheitä, jottei kirkko hajaantuisi lahkoiksi, joista edelleen saavat alkunsa vihat, puoluemieli ja harhaoppisuus". (Augsburgin tunnustuksen puolustus IV, 232)

I OSA: HIIPPAKUNNAN PERUSTEET	3
1. luku: Tunnustus ja olemus	3
2. luku: Lähetyshiippakunnan tehtävä	3
3. luku: Toimielimet	4
II OSA: HIIPPAKUNNAN TOIMIELINTEN MUODOSTAMINEN JA TEHTÄVÄT	5
4. luku: Seurakunnat	5
Tukijäsenet	6
5. luku: Hiippakuntakokous	6
6. luku: Hiippakuntaneuvosto	7
7. luku: Piispa	8
8. luku: Hiippakuntadekaani	9
9. luku: Hiippakunnan kanslia ja hiippakuntaneuvoston alaiset työryhmät	10
10. luku: Pappiskollegio	11
11. luku: Konsistori	12
12. luku: Konsistorin alaiset toimielimet	13
13. luku: Suomen luterilainen pastoraali-instituutti	13
III OSA: HIIPPAKUNNAN TOIMINTA	14
14. luku: Seurakuntien toiminta osana hiippakuntaa	14
Piispanvierailu	14
Seurakuntien vastuu hiippakunnan taloudesta	14
Alueellinen toiminta	14
15. luku: Jumalanpalvelus ja kirkolliset toimitukset	15
Kaste ja jäsenyys seurakunnassa	15
Seurakunnan jumalanpalvelus	15
Herran pyhä ehtoollinen	15
Konfirmaatio	16
Avioliiton siunaaminen	16
Hautaan siunaaminen	16
Muita säädöksiä	16
16. luku: Papiksi vihkiminen ja viranhoito	16
Papin valinta ja vihkiminen	17
Muita papin viranhoitoon liittyviä säädöksiä	17
17. luku: Kurinpidolliset asiat ja riitatilanteet seurakunnassa	17
Pappien kurinpidolliset asiat	18
Seurakunnan kurinpidolliset asiat	19
Riitatilanteet seurakunnassa	20
18. luku: Välimiesmenettely	20
19. luku: Hiippakunnan arkisto	20
Arkiston käyttö	21
20. Hiippakunnan lopettaminen	21

I osa: Hiippakunnan perusteet

1. luku: Tunnustus ja olemus

1 § Lähetyshiippakunta tunnustaa sitä raamatullista uskoa ja oppia, joka perustuu Uuden ja Vanhan testamentin profeetallisiin ja apostolisiin kirjoituksiin ja joka on julkilauseutu kolmessa vanhan kirkon pääuskontunnustuksessa, Apostolisessa, Nikaian-Konstantinopolin sekä Athanasioksen tunnustuksessa sekä kaikissa luterilaisen kirkon Yksimielisyyden kirjaan otetuissa kirjoissa: Augsburgin tunnustus, Augsburgin tunnustuksen puolustus, Vähä katekismus, Iso katekismus, Schmalkaldenin opinkohdat, Paavin valta ja johtoasema sekä Yksimielisyyden ohje: tiivistelmä, täydellinen selitys ja todisteiden luettelo. Lähetyshiippakunta pitää korkeimpana ohjeenaan periaatetta, jonka mukaan kaikki oppi, käytäntö ja elämä tulee koetella, toteuttaa ja ohjata Jumalan sanan perusteella.

2 § Lähetyshiippakunta on seurakuntien muodostama itsenäinen kirkollinen rakenne piispallisessa kaitsennassa. Se on osa "yhtä, pyhää, yhteistä ja apostolista kirkkoa" joka tunnustetaan kirkon uskontunnustuksissa, jota koskevat Jumalan sanassaan kirkolle antamat velvollisuudet ja lupaukset, ja joka Augsburgin tunnustuksen 7. artiklan mukaisen määritelmän mukaan siinä hoidettujen armonvälineiden tähden ja voimasta on todellisesti kirkko.

3 § Lähetyshiippakunta on syntynyt Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa, ja se jatkaa sitä luterilaista uskoa ja seurakunnallista elämää, joka Suomessa on vaikuttanut, olematta kuitenkaan osa sen nykyistä hallintorakennetta.

Lähetyshiippakunta on osa pohjoismaista ja maailmanlaajaa tunnustuksellisten luterilaisten yhteisöä, ja tältä pohjalta se luo yhteyksiä kaikkien samaan tunnustukseen pitäytyvien kanssa niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Lähetyshiippakunta käy dialogia myös muiden kristillisten tunnustuskuntien kanssa ja pyrkii yhteistyöhön niissä rajoissa, jotka luterilainen tunnustus asettaa, päämääränään kristikunnan ykseys totuudessa ja rakkaudessa.

2. luku: Lähetyshiippakunnan tehtävä

1 § Lähetyshiippakunta toteuttaa kirkon Herraltaan saamaa lähetystehtävää tukemalla seurakuntia, niiden pastoreita ja kaikkia kristittyjä oikean uskon levittämiseksi, säilymiseksi ja uudistumiseksi, kristillisen elämän elpymiseksi ja vahvistumiseksi ja kristillisen rakkaudenpalvelun ja diakonian toteutumiseksi.

2 § Tätä tehtäväänsä Lähetyshiippakunta toteuttaa luomalla hallinnon puitteet, joiden sisällä seurakunnat pastoriensa ja vastuunkantajiensa johdolla elävät ja toimivat luterilaisessa uskossa, opetuksessa ja tunnustuksessa, sekä johtamalla seurakuntien yhteistä sisä- ja ulkolähetystyötä.

Hiippakunta tutkii ja vihkii pastoreiksi sopiviksi todetut seurakuntien kutumat miehet ja asettaa pastoreiksi vihityt virkaan seurakuntiansa paimeniksi apostolisen järjestyksen mukaisesti.

Hiippakunta edistää pastoriensa ja seurakuntien vastuuhenkilöiden tarpeellisia tietoja ja taitoja opetustoiminnalla.

Hiippakunta kokoaa pastoreita ja seurakuntien vastuunkantajia säännöllisesti yhteen vahvistumaan yhteisestä uskosta, sielunhoitoon, vaihtamaan kokemuksia ja kaikkeen sellaiseen kanssakäymiseen, mikä rakentaa hiippakunnan seurakuntia.

Hiippakunta sovittelee pastorien ja seurakuntien elämässä ilmeneviä ristiriitoja sekä tutkii epäillyt väärinkäytökset tai lankeemukset ja tarpeen mukaan langettaa niistä tässä hiippakuntajärjestyksessä määrätyn rangaistuksen.

Hiippakunta edustaa sen jäsen seurakuntia ja pastoreita suhteessa toisiin suomalaisiin kirkollisiin toimijoihin sekä solmii ja hoitaa suhteita ulkomaille.

Lähetys hiippakunta osallistuu teologiseen keskusteluun Suomessa, Pohjoismaissa ja maailmanlaajuisesti.

3. luku: Toimielimet

1 § Lähetys hiippakunnan toiminnan perustana ovat siihen kuuluvat seurakunnat. Seurakuntien edustajat muodostavat yhdessä hiippakuntakokouksen.

2 § Hiippakuntahallinnon ylintä päätösvaltaa käyttää hiippakuntakokous. Hiippakuntakokous valitsee kaikki toimielimet joko suoraan tai välillisesti.

3 § Hiippakunnan hallinnon käytännön asioita suunnittelee ja toteuttaa hiippakuntaneuvosto.

Rajattuja tehtäviä varten voi hiippakuntaneuvosto tarpeen mukaan nimetä neuvoa-antavia tai valmistelutyöhön keskittyviä työryhmiä.

4 § Hiippakunnassa hengellis-teologista paimenvastuuta kantaa hiippakunnan piispa.

Piispa kaitsee hiippakunnan seurakuntia ja papistoa. Papit yhdessä muodostavat pappiskollegion.

Apunaan piispalla on hiippakunnan konsistori. Konsistori voi nimetä oppilautakunnan käsittelemään teologisia yksittäiskysymyksiä. Teologisella asiantuntemuksella hiippakuntaa palvelee pastoraali-instituutti.

5 § Piispan apuna hiippakunnan kaitsennassa on hiippakuntadekaani. Hiippakuntadekaanin tehtävänä on myös palvella hiippakuntaneuvostoa hallinnon tehokkaassa ja tarkassa toteuttamisessa.

Hiippakuntadekaanin avuksi voidaan nimetä henkilöitä, jotka yhdessä hiippakuntadekaanin kanssa muodostavat hiippakunnan kanslian.

6 § Hiippakunnan toimielinten keskinäisestä yhteistyöstä ja hiippakunnan muusta hallinnosta voidaan säätää erillisellä, hiippakuntakokouksen hyväksymällä hallintosäännöllä.

II osa: Hiippakunnan toimielinten muodostaminen ja tehtävät

4. luku: Seurakunnat

1 § Hiippakunnan muodostavat seurakunnat. Seurakunta voi hakea hiippakunnan jäsenyyttä kirjallisella anomuksella. Jäsenyyden ratkaisee hiippakuntaneuvosto. Konsistorin tehtävänä on antaa hiippakuntaneuvostolle lausunto jäsenyyttä hakevan seurakunnan säännöistä ja toiminnasta.

Mikäli hiippakuntaneuvosto hylkää anomuksen, on hiippakunnan jäsenyyttä hakeneella yhteisöllä oikeus saattaa asia seuraavan hiippakuntakokouksen ratkaistavaksi. Hylkäämisen syistä on annettava hakijalle kirjallinen selvitys.

2 § Seurakunnat ovat vapaita järjestäytymään haluamallaan tavalla ja laatimaan toimintaansa ohjaamaan omat sääntönsä. Jotta tällaiset yhteisöt voidaan ottaa hiippakunnan seurakunniksi, täytyy seuraavien edellytysten kuitenkin täytyä.

- 1) Seurakunnan toiminnan täytyy sekä virallisesti että käytännössä perustua tässä hiippakuntajärjestyksessä kuvatun tunnustuksen (1. luku/1§) varaan.
- 2) Seurakunnan tulee säännöllisesti kokoontua luterilaisen opin ja liturgisen perinteen mukaisesti järjestettyyn jumalanpalvelukseen.
- 3) Seurakunnalla tulee olla asianmukaisesti vahvistetut säännöt, taloudenhoito ja jäsenluettelo.
- 4) Seurakunnalla tulee olla seurakuntalaisten hyväksymä ja heidän luottamustaan nauttiva toimielin.
- 5) Seurakunnalla tulee olla vastaava pastori, joka kyseisessä seurakunnassa kantaa vastuun jumalanpalveluksesta, sielunhoidosta ja muusta armonvälineiden käytöstä, sekä seurakunnan hallinnon hyvästä toteutumisesta.

Mikäli seurakunta liitetään hiippakuntaan, sen pastorit liittyvät automaattisesti pappiskollegioon.

Hiippakunnan seurakunnaksi pyrkivä yhteisö voi esittää hakemuksensa yhteydessä hiippakunnalle pyynnön pastorin asettamisesta seurakuntaa kaitsemaan.

3 § Lähetyshiippakuntaan kuuluvilla seurakunnilla on oikeus lähettää edustajansa hiippakuntakokoukseen ja tehdä esityksiä hiippakuntakokoukselle 5.luku/3§ kuvaamalla tavalla.

Seurakunnilla on oikeus saada hiippakunnan piispalta, konsistorilta, hiippakunta-dekaanilta sekä muilta hiippakunnan toimielimiltä tukea ja neuvoja toimintaansa.

Seurakunnilla on velvollisuus olla kuuliainen hiippakunnan toimielimien päätöksille ja noudattaa hiippakuntajärjestystä.

Seurakunnilla on velvollisuus osallistua hiippakunnan toiminnasta aiheutuvien kulujen kattamiseen sillä tapaa kuin seurakunnat hiippakuntakokouksessa yhteisesti tasapainoista ja pitkäjänteistä taloudenhoitoa noudattaen sopivat.

Mikäli seurakunnan toiminnassa on huomautettavaa, on hiippakunnan konsistorin tai hiippakuntaneuvoston ilmoitettava asiasta seurakunnalle ja annettava ohjeet tilanteen korjaamiseksi.

4 § Seurakunta voi erota hiippakunnasta ilmoittamalla asiasta kirjallisesti hiippakuntaneuvostolle. Ero astuu voimaan välittömästi hiippakuntaneuvoston käsiteltävä eroilmoituksen.

Seurakunta voidaan erottaa hiippakunnasta, mikäli se konsistorin 17 luvun 10§ mukaisesti antamista kurinpidollisista rangaistuksista huolimatta toistuvasti toimii vastoin hiippakunnan sääntöjä tai järjestystä, tai mikäli sen toiminta muulla tavoin vahingoittaa hiippakuntaa tai estää sen tarkoituksen toteutumista.

Päätöksen erottamisesta tekee hiippakuntakokous hiippakuntaneuvoston aloitteesta. Konsistorin on tutkittava asia ja toimitettava asiasta lausunto hiippakuntakokoukselle ennen asian käsittelemistä.

TUKIJÄSENET

5 § Yhteisöt, jotka eivät täytä kaikkia 2 §:n kohtia 2–5, mutta kuitenkin pitäytyvät lähetyshiippakunnan tunnustukseen ja toimivat tavalla, joka edistää lähetyshiippakunnan tarkoituksen toteutumista, voivat liittyä hiippakunnan tukijäseniksi.

Tukijäsenten edustajilla on hiippakuntakokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.

Tukijäsenten liittymisessä ja erottamisessa toimitaan samoin kuin seurakuntien suhteen.

5. luku: Hiippakuntakokous

1 § Hiippakunnan ylintä päätösvaltaa käyttää hiippakuntakokous. Kukin hiippakunnan seurakunta on oikeutettu lähettämään kaksi kokousedustajaa hiippakuntakokoukseen. Seurakuntien edustajien lisäksi hiippakuntakokoukseen kuuluvat hiippakunnan pappiskollegion lähettämät edustajat.

Pappiskollegion edustajina toimivat: kunkin seurakunnan vastaava pastori, konsistorin jäsenet sekä kaksi muuta pappiskollegion keskuudestaan valitsemaa kokousedustajaa.

Äänestyksissä jokaisella on yksi ääni.

Hiippakuntakokouksen puheenjohtajana toimii piispa. Hiippakuntakokous valitsee varapuheenjohtajan keskuudestaan.

2 § Hiippakunnan tukijäsenet saavat lähettää kukin kaksi edustajaa hiippakuntakokoukseen. Tukijäsenten edustajilla on hiippakuntakokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.

Hiippakuntaneuvosto voi kutsua hiippakuntakokousta seuraamaan edustajia myös hiippakunnan seurakunniksi tai tukijäseniksi liittymistä harkitsevista yhteisöistä.

3 § Hiippakuntakokous kokoontuu vähintään kerran vuodessa hiippakuntaneuvoston kutsusta.

Hiippakuntaneuvosto voi kutsua koolle ylimääräisen hiippakuntakokouksen harkintansa mukaan tai kun jokin hiippakunnan seurakunnista sitä erikseen ilmoittamansa asian käsittelyä varten kirjallisesti pyytää. Hiippakuntaneuvoston tulee käsitellä pyyntö ylimääräisestä hiippakuntakokouksesta seuraavassa kokouksessaan. Hiippakuntaneuvoston tulee kutsua hiippakuntakokous koolle ilman tarpeetonta viivytystä. Hiippakuntaneuvosto voi perustellusta syystä siirtää seurakunnan esittämän asian käsittelyn seuraavaan varsinaiseen hiippakuntakokoukseen tai jo päätettyyn ylimääräiseen hiippakuntakokoukseen. Mikäli viisi seurakuntaa kirjallisesti vaatii ylimääräisen hiippakuntakokouksen koollekutsumista, on pyyntö käsiteltävä hiippakuntaneuvostossa mahdollisimman pian ja ylimääräinen kokous pidettävä viimeistään 6 viikon kuluttua neuvoston kokouksesta.

Hiippakuntakokouksesta on ilmoitettava seurakunnille vähintään kolme viikkoa ennen kokousta lähetetyllä kokouskutsulla, jossa käy ilmi kokouksen aika, paikka sekä kokouksessa käsiteltävät asiat.

Hiippakunnan seurakunnat voivat tehdä esityksiä hiippakuntakokoukselle lähettämällä esityksensä hiippakuntaneuvostolle kirjallisessa muodossa. Esitys tulee liittää seuraavan hiippakuntakokouksen esityslistaan.

4 § Mikäli hiippakuntakokouksen käsiteltäväksi annetaan hiippakunnan tunnustuksen soveltamiseen liittyviä asioita, on konsistorin annettava papistoa kuultuaan ratkaisuesitys. Tällaisia opillisia kysymyksiä ovat ainakin:

- 1) hiippakunnan ekumeenisiin suhteisiin liittyvät kysymykset erityisesti ehtoollisyhteyden ollessa kyseessä
- 2) hiippakunnan viralliset oppikirjat, virsikirjat, jumalanpalveluskaavat ja muu ohjeelliseksi katsottu opillinen tai liturginen materiaali
- 3) papin ja piispan vihkimiseen, tehtäviin tai kelpoisuusehtoihin hiippakuntajärjestyksessä määrättyt asiat.

Mikäli hiippakuntakokous hylkää konsistorin esityksen, käsitelty asia raukeaa. Hiippakuntakokous ei voi tehdä opillisissa asioissa päätöstä kuulematta konsistoria tai vastoin konsistorin lausuntoa.

Papiston kuulemisessa toimitaan kuten hiippakuntajärjestyksessä säädetään (10.luku/5§).

5 § Hiippakunnan vuosikokous pidetään marraskuun loppuun mennessä. Vuosikokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

- 1) Toimintakertomus, tilinpäätös ja toiminnantarkastajan lausunto
- 2) Seuraavan vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio
- 3) Hiippakuntaneuvoston erovuoroisten jäsenten ja heidän varajäsentensä vaali
- 4) Konsistorin erovuoroisen maallikkojäsenen ja varajäsenen vaali
- 5) Toiminnantarkastajan ja varamiehen valinta
- 6) Välimiesehdokkaiden valinta
- 7) Hiippakunnan toiminnasta koituvien kulujen jakaminen jäsenseurakuntien kesken

Hiippakunnan toimintavuosi on kalenterivuosi.

Hiippakuntaneuvoston tulee toimittaa hiippakunnan toimintakertomus ja tilinpäätös seurakunnille huhtikuun loppuun mennessä.

6 § Hiippakuntakokous käsittelee hiippakuntaneuvoston esityksen mukaisesti hiippakuntajärjestykseen tehtävät muutokset. Hiippakuntajärjestyksen ensimmäisessä kohdassa ilmaistua oppia ja tunnustusta ei voida muuttaa.

Hiippakuntakokouksen päätökseksi tulee, ellei hiippakuntajärjestyksessä ole toisin määrätty, se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni, vaaleissa kuitenkin arpa.

Tunnustusta ja olemusta koskevien pykälien teknisiin muutoksiin vaaditaan kolmen neljäsosan ($\frac{3}{4}$) enemmistö, paikalla olevista äänioikeutetuista kokousedustajista.

7 § Hiippakuntakokoukseen voidaan osallistua hiippakuntaneuvoston tai hiippakuntakokouksen niin päättäessä myös postitse taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana tai ennen kokousta.

6. luku: Hiippakuntaneuvosto

1 § Hiippakunnan käytännön toiminnasta ja hallinnosta vastaa hiippakuntaneuvosto. Hiippakuntaneuvosto:

- 1) toimeenpanee hiippakuntakokouksen sille antamat tehtävät

- 2) päättää seurakuntien hyväksymisestä hiippakuntaan
- 3) vastaa hiippakunnan hallinnollisista ja taloudellisista asioista
- 4) vastaa tiedotuksesta ja julkaisuista
- 5) vastaa lähetystyöstä ja diakoniasta
- 6) vastaa Suomen luterilaisesta pastoraali-instituutista
- 7) hoitaa hiippakunnan yhteydenpitoa eri tahoihin
- 8) valitsee hiippakunnan virkojen hoitajat lukuunottamatta hiippakuntakokouksen suoraan täyttämiä virkoja
- 9) valmistelee hiippakunnan toimintakertomuksen ja toimintasuunnitelman
- 10) valmistelee muutoehdotukset hiippakuntajärjestykseen
- 11) kutsuu koolle hiippakuntakokouksen ja valmistelee kokouksessa käsiteltävät asiat

2 § Hiippakuntaneuvostoon kuuluvat hiippakunnan piispa, hiippakuntadekaani ja kuusi hiippakuntakokouksen valitsemaa jäsentä henkilökohtaisine varajäsenineen. Hiippakuntaneuvostossa voi olla jäsenenä myös pappiskollegion jäseniä. Hiippakuntaneuvoston jäsenten on oltava jäsenenä hiippakunnan seurakunnissa.

Jäsenet ja varajäsenet valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan kuitenkin niin, että ensimmäistä kertaa neuvostoa valittaessa kolme jäsentä valitaan vain vuodeksi kerrallaan. Erovuoroisten uudelleenvalinta on sallittua.

Hiippakuntaneuvoston puheenjohtajana toimii hiippakunnan piispa. Hiippakuntaneuvosto valitsee varapuheenjohtajan keskuudestaan.

Hiippakuntaneuvosto on päätösvaltainen kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi läsnä on neljä jäsentä tai varajäsentä.

3 § Hiippakuntaneuvosto kokoontuu hiippakunnan piispan kutsusta vähintään kahdesti vuodessa.

4 § Hiippakuntaneuvoston päätökseksi tulee, ellei hiippakuntajärjestyksessä ole toisin määrätty, se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Äänen mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni, vaaleissa kuitenkin arpa.

5 § Hiippakuntaneuvoston kokoukseen voidaan osallistua hiippakuntaneuvoston niin päättäessä myös postitse taikka tietoliikennetyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana tai ennen kokousta.

7. luku: Piispa

1 § Hiippakunnan hengellisestä kaitsennasta vastaa hiippakunnan piispa. Piispan tehtävänä on:

- 1) valvoa että Jumalan sanaa julistetaan puhtaasti ja sakramentit toimitetaan oikein hiippakunnan seurakunnissa
- 2) vaalia Lähetyshiippakunnan ja Kristuksen koko kirkon hengellistä yhteyttä
- 3) toimittaa pappisvihkimykset, asettaa seurakuntien pastorit virkaansa ja siunata muut työntekijät tehtäviinsä seurakuntien palveluksessa tai lähetystyössä.
- 4) olla hengellinen paimen papeille ja muille työntekijöille

- 5) toimia hiippakuntakokouksen, hiippakuntaneuvoston, konsistorin ja pappiskollegion puheenjohtajana
- 6) toimia teologisena neuvottelijana ja hiippakunnan edustajana kirkollisia yhteyksiä solmittaessa
- 7) edustaa hiippakuntaa tarpeen mukaan julkisuudessa ja kansainvälisissä yhteyksissä
- 8) johtaa hiippakunnan sisä- ja ulkolähetystyötä.

Piispa voi tarpeen mukaan ja virkansa vastuulla antaa osia näistä tehtävistä muille hiippakunnan papeille.

2 § Piispaksi voidaan valita hiippakunnan pappiskollegion jäsen. Piispaksi valittavalta edellytetään nuhteetonta elämää, kristillisen opin syvällistä tuntemusta ja riittävää kokemusta papinviran hoidosta. Piispan tulee nauttia luottamusta hiippakunnan kaikissa seurakunnissa.

Piispan valitseminen

3 § Uutta piispaa valittaessa pappiskollegio kokoontuu kutsumaan keskuudestaan yhdestä kolmeen piispaehdokasta. Jokainen kollegion jäsen äänestää yhtä suurella äänimäärällä korkeintaan kolmea ehdokasta. Kolme eniten ääniä saanutta ilmoitetaan konsistoriin kelpoisuuden selvittämistä varten.

Konsistori tutkii kollegion nimeämät ehdokkaat. Jos joku ehdokkaista ei täytä piispalle asetettuja muodollisia tai asiallisia kelpoisuusvaatimuksia, nostetaan tämän sijalle ehdokasasettelussa seuraavaksi eniten ääniä saanut, konsistorin hyväksymä ehdokas.

Kelpoisuuden selvittämisen jälkeen hiippakuntaneuvosto kuuluttaa vaalin konsistorin hyväksymien ehdokkaiden välillä. Kuuluttamisen yhteydessä neuvosto nimeää vaalilautakunnan hoitamaan vaaliin liittyvät järjestelyt.

Mikäli pappiskollegio on ehdokasasettelussaan yksimielinen ja konsistori hyväksyy esitetyn ehdokkaan, tulee pappiskollegion päätöksestä vaalin tulos.

4§ Piispanvaali toimitetaan hiippakuntakokouksen yhteydessä tai hiippakuntaneuvoston päätöksestä kutsututtavassa erillisessä kokouksessa.

Vaalissa voidaan äänestää postitse tai sähköisiä apuvälineitä käyttäen vaalilautakunnan järjestämällä tavalla.

Vaalissa äänioikeutettuja ovat kaikki hiippakunnan pappiskollegion papit sekä hiippakunnan seurakuntien hiippakuntakokousedustajat. Jokaisella äänioikeutetulla on yksi ääni.

Ellei kukaan ehdokkaista saa yli puolta annetuista äänistä, toimitetaan toinen äänestys kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä.

Mikäli kaksi ehdokasta saa saman verran ääniä, ratkaistaan vaali heidän välillään arvalla.

5 § Piispanvaalin ratkettua uusi piispa vihitään virkaan. Vihkimisen toimittaa, jos mahdollista, lähetyshiippakunnan edellinen piispa, tai tämän ollessa estynyt, joku toinen evankelis-luterilaisen kirkon tunnustukseen pitäytyvä piispa. Mikäli vihkijäksi ei saada piispaa, konsistori valitsee jonkun pappiskollegion jäsenistä toimimaan vihkijänä. Kun piispanvihkimys on toimitettu, piispa ottaa hoitaakseen hiippakuntajärjestyksessä määrätyt tehtävät.

6 § Piispan ollessa estynyt hoitamaan virkaansa, hiippakuntadekaani toimii piispan sijaisena siihen asti kunnes piispa palaa hoitamaan tehtäviään tai uusi piispa on vihitty virkaan.

7 § Piispuus säilyy kuolemaan asti, ellei piispaa eroteta virastaan 17. luvussa kuvatun menettelyn kautta. Piispa voi kuitenkin pyytää konsistorilta vapautusta virkavelvollisuuksistaan, jonka jälkeen hiippakunnan piispan tehtäviä hoitamaan valitaan uusi piispa. Vakavan sairastumisen tai vastaavan poikkeuksellisen syyn johdosta konsistori voi omasta aloitteestaan myöntää piispalle vapautuksen hänen tehtävistään.

8. luku: Hiippakuntadekaani

1 § Hiippakunnan hallinnosta vastaa hiippakuntadekaani. Hiippakuntadekaani:

- 1) avustaa piispaa hänen virantoimituksessaan ja kaitsemistehtävässään
- 2) valmistelee ja esittelee asiat hiippakuntaneuvoston, hiippakuntakokouksen ja pappiskollegion kokouksiin
- 3) johtaa hiippakunnan kanslian työtä
- 4) valvoo, että työ hiippakunnan toimielimissä ja seurakunnissa tapahtuu hyvän järjestyksen mukaan
- 5) neuvoo seurakuntia ja pastoreita käytännön asioissa, hallinnossa ja seurakuntatyön kehittämisessä
- 6) neuvottelee yhdessä piispan kanssa hiippakunnan ulkopuolisten tahojen kanssa hiippakuntaan liittymisestä ja muista yhteistyökysymyksistä.

Hiippakuntadekaani voi delegoida tehtäviään hiippakunnan kanslialle ja hiippakuntaneuvoston nimeämille työryhmille. Viime kädessä vastuun näiden toteutumisesta kantaa hiippakuntadekaani.

2 § Hiippakunnan dekaaniksi voidaan valita hiippakunnan pappiskollegion jäsen. Hiippakuntadekaaniksi valittavalta edellytetään nuhteetonta elämää, kristillisen opin syvällistä tuntemusta ja riittävää kokemusta papinviran hoidosta. Dekaanin tulee nauttia luottamusta hiippakunnan kaikissa seurakunnissa.

3 § Hiippakuntadekaanin valitsee hiippakuntakokous.

4 § Hiippakuntadekaanin ollessa estynyt hoitamaan virkaansa, toimii hiippakunnan piispa tai piispan nimeämä hiippakunnan papiston jäsen hiippakuntadekaanin sijaisena siihen asti kunnes hiippakuntadekaani palaa hoitamaan tehtäviään tai hiippakuntakokous valitsee uuden hiippakuntadekaanin.

5 § Hiippakuntadekaani hoitaa tehtäviään kunnes hiippakuntakokous myöntää hänelle vapautuksen tehtävistään, tai 17 luvun mukaisella tavalla konsistori katsoo tarpeelliseksi erottaa hiippakuntadekaanin.

9. luku: Hiippakunnan kanslia ja hiippakuntaneuvoston alaiset työryhmät

1 § Hiippakuntaneuvoston tukena hallintoa hoitamassa on hiippakunnan kanslia. Kanslian jäsenet nimittää hiippakuntaneuvosto.

2 § Kanslian tehtävänä on:

- 1) palvella hiippakuntaa hallinnon yksityiskohtien toteuttamisessa
- 2) pitää kirjaa hiippakunnan toiminnan tuloista ja menoista
- 3) hoitaa hiippakunnan arkistoa
- 4) auttaa hiippakunnan piispaa ja hiippakuntadekaania tiedotustehtävissä
- 5) laatia hiippakuntaneuvoston ohjeiden mukaan materiaalia seurakuntien tarpeisiin
- 6) auttaa pastoreita ja seurakuntia hallintoon liittyvissä kysymyksissä.

3 § Kanslia vastaa toiminnastaan hiippakuntadekaanille ja hiippakuntaneuvostolle.

4 § Rajattuja tehtäviä varten voi hiippakuntaneuvosto nimetä neuvoa-antavia tai valmistelutyöhön keskittyviä työryhmiä. Työryhmät voivat olla toiminta-ajaltaan pysyviä tai projektiluontoisia.

Työryhmät vastaavat toiminnastaan hiippakuntadekaanille ja hiippakuntaneuvostolle.

5 § Hiippakunnan kanslian ja hiippakuntaneuvoston alaisten työryhmien muodostamisesta ja niihin nimitetyistä henkilöistä tulee hiippakuntadekaanin antaa tieto hiippakunnan konsistorille sekä hiippakuntakokoukselle.

10. luku: Pappiskollegio

1 § Kaikki hiippakunnan pastorit kuuluvat hiippakunnan pappiskollegioon. Pappiskollegion tehtävänä on:

- 1) kokoontua säännöllisesti hiippakunnan pappeinkokoukseen keskustelemaan teologiaan ja seurakuntatyöhön liittyvistä kysymyksistä päämääränään viranhoitajien keskinäinen tuki ja rohkaisu
- 2) antaa konsistorille lausuntonsa 5. luvun / 4§ mukaisesti hiippakunnan teologiseen linjaan liittyvissä kysymyksissä
- 3) yhdessä konsistorin ja pastoraali-instituutin kanssa luoda edellytykset hiippakunnan papeille kehittyä teologisissa oppiaineissa ja ammatillisissa taidoissa
- 4) rohkaista ja tukea teologian opiskelijoita ja tarjota virkaan pyrkiville positiivinen esikuva paimenviran hoitamisesta
- 5) valita keskuudestaan 5 luvun 1§ 2. mom. mukaisesti edustajat hiippakuntakokoukseen
- 6) valita keskuudestaan hiippakunnan konsistorin pappisasessorit
- 7) valita keskuudestaan ehdokkaat piispanvaaliin.

2 § Hiippakunnan piispan vihkimä pappi liitetään ilman erillistä päätöstä hiippakunnan pappiskollegioon.

Aikaisemmin vihitty pappi voidaan liittää anomuksesta kollegion jäseneksi, jos hän:

- 1) on vihitty papiksi apostolisen järjestyksen mukaan
- 2) täyttää ne kriteerit opin, viranhoidon ja yksityiselämän nuhteettomuudesta, jotka hiippakuntajärjestyksessä papilta edellytetään (16 luku / 3§)
- 3) sitoutuu hiippakunnan tarkoitukseen ja hiippakuntajärjestykseen
- 4) on hiippakunnan jonkin seurakunnan jäsen tai muutoin osallinen seurakunnan/seurakuntien jumalanpalveluselämästä
- 5) tahtoo kykyjensä ja voimiensa mukaan palvella hiippakunnan seurakuntia ja edistää hiippakunnan tarkoituksen toteutumista.

Anomuksen kollegioon liittämistä käsittelee hiippakunnan konsistori. Ennen konsistorin käsittelyä hiippakunnan piispa tai hänen valtuuttamansa konsistorin jäsen käy kollegion jäsenyyttä hakevan papin kanssa keskustelun, jossa käsitellään yllämainitut liittymisen edellytykset.

3 § Henkilö voidaan erottaa pappiskollegion jäsenyydestä, mikäli hän ei enää täytä 2 § asettamia edellytyksiä. Päätöksen kollegiosta erottamisesta tekee konsistori sen mukaan kuin 17. luvussa säädetään.

4 § Pappiskollegion jäsenet kokoontuvat piispan kutsusta vuosittain synodaalokokoukseen. Synodaalokokouksessa käsitellään paimenviran hoitoon liittyvien asioiden lisäksi jotain edellisessä synodaalokokouksessa päätettyä kristillisen opin kysymystä. Piispa voi antaa synodaalokokouksen valmistelemisen jonkun tai joidenkuiden kollegion jäsenten vastuulle.

Uusien jäsenten valitseminen konsistorin erovuoroisten jäsenten tilalle sekä hiippakuntakokousedustajien valitseminen tapahtuu synodaalikonkokouksen yhteydessä tai piispan päätöksellä muussa kollegion kokouksessa.

5 § Hiippakunnan konsistorin valmistellessa hiippakuntakokoukselle hiippakunnan tunnustuksen soveltamiseen liittyviä esityksiä, on 5. luvun / 4§ mukaisesti konsistorin kuultava asiassa pappiskollegiota ennen asian lähettämistä hiippakuntakokoukselle päätettäväksi.

Pappiskollegion kuuleminen voi tapahtua synodaalikonkokouksen tai muun pappiskollegion kokouksen yhteydessä, papeilta kirjallista lausuntoa pyytäen, tai muulla konsistorin hyväksi katsomalla tavalla.

Painavien syiden sitä puoltaessa, pappiskollegion jäsenet voivat esittää jonkin hiippakunnan tunnustuksen soveltamiseen liittyvän kysymyksen käsittelemistä synodaalikonkokouksessa. Asiasta on tehtävä kirjallinen esitys piispalle vähintään kuukautta ennen synodaalikonkokouksen pitoa. Mikäli vähintään kymmenesosa kollegion jäsenistä tai vähintään viisi pappia kannattavat esitystä, tulee se ottaa synodaalikonkokouksen käsiteltäväksi. Esityksestä ja sen käsittelystä tulee antaa tieto seuraavalle hiippakuntakokoukselle.

11. luku: Konsistori

1 § Hiippakunnan hengelliseen kaitsentaan liittyvissä asioissa piispan tukena on konsistori. Konsistorin tehtävänä on:

- 1) tehdä esityksiä hiippakuntakokoukselle teologisten asioiden käsittelyä varten sen mukaan kuin II/2/4§ säädetään
- 2) tutkia pappiskollegioon liitettävät papit ja pappisvihkimystä odottavat pappiskandidaatit sen mukaan kuin hiippakuntajärjestyksessä säädetään (10 luku / 2§ ja 16 luku / 4§).
- 3) tutkia kollegion nimeämät piispaehdokkaat 7 luku / 3§ / 2.mom. mukaisesti.
- 4) käsitellä kurinpidolliset asiat 17 luvun mukaisella tavalla
- 5) nimetä jäsenet konsistorin alaisiin työryhmiin ja käsitellä näiden tulokset
- 6) yhdessä piispan kanssa kantaa vastuuta siitä, että kaikki hiippakunnan toimielimet, papit ja seurakunnat toimivat hiippakunnan tunnustuksen mukaisesti
- 7) hoitaa muut tehtävät, jotka sille tässä hiippakuntajärjestyksessä määrätään.

2 § Konsistori koostuu hiippakunnan piispasta ja hiippakuntadekaanista, sekä kolmesta pappiskollegion valitsemasta pappisasessorista ja yhdestä hiippakuntakokouksen valitsemasta maallikkomiehestä henkilökohtaisine varajäsenineen.

Konsistorin puheenjohtajana on piispa ja varapuheenjohtajana hiippakuntadekaani.

3 § Piispa voi kutsua konsistorin jäseniksi myös lainoppineen asessorin ja konsistorin sihteerinä toimivan notaarin. Lainoppinut asessori ja notaari ovat konsistorin jäseniä, mutta äänestystilanteissa he eivät käytä äänivaltaa.

Näiden lisäksi konsistorin kokoukseen voidaan myöntää läsnäolo- ja puheoikeus muille konsistorin käsittelemän asian kannalta tarpeellisiksi katsotuille henkilöille.

4 § Konsistorin pappisasessorien sekä maallikkoedustajan toimikausi on kolme vuotta. Pappisasessoreja ensimmäistä kertaa valittaessa yksi valituista valitaan yhdeksi vuodeksi ja toinen kahdeksi vuodeksi. Erovuoroinen henkilö voidaan valita konsistoriin samassa yhteydessä uudelleen.

5 § Konsistori kokoontuu piispan kutsusta niin usein kuin sen työn kannalta on tarpeellista.

12. luku: Konsistorin alaiset toimielimet

1 § Konsistori voi muodostaa opillisten kysymysten käsittelyä varten oppilautakunnan. Oppilautakunnan tehtävänä on käsitellä konsistorin, hiippakuntakokouksen tai hiippakuntaneuvoston pyynnöstä teologiaan liittyviä kysymyksiä ja antaa niistä lausunto piispalle ja konsistorille.

Konsistori nimeää oppilautakunnan jäsenet pappiskollegion jäsenistä. Oppilautakunta antaa selvityksen työskentelystään piispalle, hiippakuntadekaanille ja konsistorille.

2 § Konsistori voi muodostaa tarpeen mukaan työryhmiä käsittelemään yksittäisiä teologisia kysymyksiä. Jäsenet työryhmiin nimeää konsistori ja ne antavat selvityksen työskentelystään piispalle, hiippakuntaneuvostolle ja konsistorille.

3 § Konsistori voi muodostaa lähetystyötä, ekumeenisia neuvotteluja tai kansainvälisten suhteiden hoitamista varten yhden tai useampia työryhmiä. Jäsenet työryhmiin nimeää konsistori, ja ne antavat selvityksen työskentelystään piispalle, hiippakuntadekaanille ja konsistorille.

4 § Konsistorin alaisten toimielinten muodostamisesta ja niihin nimitetyistä henkilöistä tulee konsistorin antaa tieto hiippakuntaneuvostolle ja hiippakuntakokoukselle.

13. luku: Suomen luterilainen pastoraali-instituutti

1 § Hiippakunnassa hengellis-teologista koulutusta antaa Suomen luterilainen pastoraali-instituutti. Pastoraali-instituutin tehtävänä on:

- 1) tarjota hiippakunnan seurakuntien työhön valmistautuville teologian opiskelijoille kirkon uskosta nousevaa teologista koulutusta ja tukea pastoraalisen identiteetin muotoutumisessa
- 2) antaa hiippakunnan seurakuntia palveleville pastoreille teologista jatkokoulutusta ja mahdollisuuksia pastoraalisten taitojen kehittämiseen
- 3) tukea seurakunnissa tapahtuvaa maallikkokoulutusta uskonopillisissa ja seurakunnan käytännön elämään liittyvissä kysymyksissä
- 4) palvella hiippakuntaa teologisella asiantuntemuksella.

2 § Pastoraali-instituutti toimii hiippakuntaneuvoston alaisuudessa. Hiippakuntaneuvosto nimittää instituutin opettajat, työntekijät ja instituutin työtä koordinoivan johtoryhmän.

III osa: Hiippakunnan toiminta

14. luku: Seurakuntien toiminta osana hiippakuntaa

PIISPANVIERAILU

1 § Hiippakunnan seurakunnassa tulee toimittaa vähintään kerran kolmessa vuodessa piispanvierailu. Piispanvierailussa:

- 1) piispa keskustelee seurakunnan pastorin, hallituksen ja muiden vastuunkantajien kanssa seurakunnan tilanteesta, sen tarpeista ja haasteista
- 2) piispa kertoo hiippakunnan työstä ja vastaa seurakuntalaisten kysymyksiin
- 3) piispa toimittaa seurakunnassa piispanmessun.

2 § Piispalla voi olla apunaan vierailulla hiippakuntadekaani, konsistorin jäseniä tai muita piispan tarpeelliseksi katsomia hiippakunnan toimielinten jäseniä.

3 § Piispa itse päättää vierailunsa ajankohdan. Ilman ylivoimaista estettä, on piispan pyrittävä vierailemaan seurakunnassa puolen vuoden sisällä kutsun vastaanottamisesta.

4 § Jos piispanvierailun yhteydessä ilmenee vakavia seikkoja, jotka voivat johtaa huomautukseen tai kurinpitotoimenpiteisiin, ei asiaa käsitellä piispanvierailun yhteydessä, vaan se annetaan asianmukaisen toimielimen valmisteltavaksi.

5 § Aloitteen piispanvierailusta voi tehdä piispa, seurakunnan pastori, seurakunta hallituksensa päätöksellä tai seurakuntalaisten kirjallisella pyynnöllä, jonka on allekirjoittanut kolmasosa tai vähintään 20 seurakunnan äänioikeutettua jäsentä. Pynnön yhteydessä on ilmaistava aloitteeseen johtanut erityinen syy.

Piispanvierailusta tehdään pöytäkirja, joka toimitetaan hiippakunnan konsistorille. Mikäli vierailun yhteydessä ilmenee 4 § tarkoittamia vakavia puutteita tai laiminlyöntejä, on niiden jatkokäsittelystä tehtävä merkintä pöytäkirjaan.

Pöytäkirjan kopio on toimitettava seurakunnalle, jossa sen tulee olla kaikkien seurakuntalaisten nähtävissä kahdessa perättäisessä jumalanpalveluksessa.

SEURAKUNTIEN VASTUU HIIPPAKUNNAN TALOUDESTA

6 § Hiippakunnan seurakunnat vastaavat yhdessä hiippakunnan toiminnasta aiheutuvien kulujen kattamisesta. Hiippakuntakokous päättää tavasta, jolla seurakunnat hoitavat velvoitteensa. Taloudellisen vastuun ei tarvitse olla sama jokaiselle seurakunnalle. Taloudellista vastuuta arvioidessa voidaan ottaa huomioon seurakunnan koko ja sen yleinen taloudellinen tilanne.

7 § Seurakunnan tulee pitää kirjaa sen haltuun luovutettavasta hiippakunnan omaisuudesta.

ALUEELLINEN TOIMINTA

8 § Seurakunnat voivat hiippakuntakokouksen päätöksellä muodostaa maantieteelliseen tai kielelliseen jakoon perustuvia alueita. Hiippakunnan toimielimet voivat tarpeen mukaan päättää joidenkin hiippakunnallisten toimintojen tapahtumisesta alueellisella tasolla.

9 § Hiippakunnan konsistori voi nimittää jonkun alueen pastoreista aluerovastiksi. Aluerovastin tehtävänä on auttaa piispaa ja hiippakuntadekaania alueen pappien kaitsennassa ja vastata 8§ mukaisista alueella tapahtuvista hiippakunnallisista tehtävistä.

15. luku: Jumalanpalvelus ja kirkolliset toimitukset

1 § Hiippakunnan seurakunnat ovat vapaita järjestämään toimintansa haluamallaan tavalla, kunhan seurakunta ei toimi vastoin hiippakunnan tunnustusta tai tarkoitusta tai muutoin poikkea hiippakuntajärjestyksestä.

2 § Samassa hiippakunnassa toimiessaan hiippakunnan seurakunnat sitoutuvat tunnustamaan toinen toisensa jäsenet, viranhoitajat, toimitukset ja muun seurakuntaelämän. Tätä yhteyttä varjellakseen hiippakunnan seurakuntien tulee noudattaa niitä säädöksiä, jotka hiippakuntajärjestys seurakuntatyöhön liittyen määrää.

KASTE JA JÄSENYYS SEURAKUNNASSA

3 § Seurakunnan jäseneksi voidaan ottaa evankelis-luterilaista uskoa tunnustava kastettu, joka tahtoo uskossaan ja elämässään sitoutua evankelis-luterilaiseen tunnustukseen. Alle 12-vuotiaiden kohdalla lapsen vanhemmat tekevät päätöksen seurakuntaan liittämistä.

4 § Kastamattomat tulee liittää kasteen myötä seurakunnan jäsenyyteen. Mikäli kastettava ei aio liittyä tai häntä ei aiota liittää seurakunnan jäseneksi, ei kastetta tule normaalitilanteessa toimittaa.

Hätäkaste voidaan toimittaa kenelle tahansa ja välittömästi, jos on syytä uskoa että kastettava on hengenvaarassa.

5 § Kaste tulee toimittaa Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen vettä käyttäen. Kaste toimitetaan luterilaisen kirkon liturgisen perinteen mukaan.

6 § Kasteen yhteydessä kastettavalle nimetään kummeiksi vähintään kaksi luterilaista uskoa tunnustavaa, opissaan ja elämässään nuhteetonta, kastettua ja konfirmoitua kristittyä.

7 § Seurakuntalaisten edellytetään tuovan lapsensa kastettavaksi ilman tarpeetonta viivytystä.

SEURAKUNNAN JUMALANPALVELUS

8 § Seurakuntatyön keskuksena on seurakunnan yhteinen jumalanpalvelus. Jumalanpalvelus tulee pitää sunnuntaina, elleivät merkittävät käytännölliset seikat puolla toista ajankohtaa.

Jumalanpalvelus tulee pyrkiä pitämään joka viikko, ellei työntekijäpula, taloudelliset seikat, tilojen puuttuminen tai muu senkaltainen anna syytä kokoontua harvemmin.

9 § Jumalanpalveluksesta vastaa seurakunnan pastori tai hänen kutsumansa pappi. Papin ollessa estynyt, ja ellei korvaavaa pappia löydetä, tulee jumalanpalvelus toimittaa niiden ohjeiden mukaan, jotka konsistori kyseisiä tapauksia varten antaa.

10 § Jumalanpalvelukset toimitetaan luterilaisen liturgisen perinteen mukaan. Konsistori voi laatia kuoriohjesäännön ohjaamaan seurakuntien jumalanpalveluselämää.

HERRAN PYHÄ EHTOOLLINEN

12 § Herran pyhä ehtoollinen toimitetaan seurakunnan jumalanpalveluksessa. Ehtoollisen toimittamisesta ja jakamisesta vastaa jumalanpalveluksesta vastaava pappi.

Tarvittaessa pappi voi toimittaa ehtoollisen jumalanpalveluksen ulkopuolella myös sielunhoitotilanteessa tai muussa seurakunnallisessa tilaisuudessa.

13 § Ehtoollinen jaetaan hiippakunnan seurakuntien jäsenille sekä niille kastetuille ja konfirmoiduille kristityille, jotka tahtovat pitäytyä luterilaisessa tunnustuksessa.

Ehtoollista ei jaeta opillisissa harhoissa pitäytyville tai katumattomille julkisyhdyksissä eläville sen mukaan, kuin 17 luvussa säädetään.

14 § Kastettu lapsi, jolle on opetettu ehtoollisen merkitys, saa seurakunnan pastorin luvalla osallistua ehtoolliselle yhdessä vanhempansa tai muun hänen kristillisestä kasvatuksestaan huolehtivan kanssa.

KONFIRMAATIO

15 § Seurakuntien papit voivat piispan luvalla toimittaa konfirmaation. Kristillistä opetusta saanut seurakunnan jäsen tunnustautuu konfirmaatiossa seurakunnan uskoon, hänet siunataan ja hänen puolestaan rukoillaan. Konfirmoitu saa oikeuden käydä itsenäisesti ehtoollisella ja toimia kummina.

AVIOLIITON SIUNAAMINEN

16 § Avioliiton solmineet voivat pyytää avioliitolleen siunausta. Avioliiton siunaamisen toimittaa pappi.

HAUTAAN SIUNAAMINEN

17 § Hiippakunnan pappi voi pyydettyä toimittaa hautaan siunaamisen.

MUITA SÄÄDÖKSIÄ

18 § Papit eivät saa ottaa seurakuntalaisilta itselleen palkkiota kirkollisten toimitusten hoitamisesta.

16. luku: Papiksi vihkiminen ja viranhoito

1 § Seurakunnan hengellisestä elämästä vastaa pappi. Papin tehtävänä on:

- 1) julistaa Jumalan sanaa puhtaasti ja kirkkaasti sekä hoitaa ja jakaa pyhiä sakramentteja Kristuksen asetuksen mukaan
- 2) palvella sielunpaimenena omaa seurakuntaansa ja koko Kristuksen kirkkoa ja kantaa vastuuta seurakuntalaisten sielunautuudesta
- 3) palvella seurakuntalaisia rukouksella ja kirkollisilla toimituksilla
- 4) ottaa vastaan rippejä ja antaa yksityistä sielunhoitoa
- 5) tehdä kotikäyntejä ja jakaa sairaille ehtoollista
- 6) kantaa vastuuta seurakuntansa kristillisestä kasvatuksesta
- 7) huolehtia seurakunnassa hyvän hallinnon toteutumisesta
- 8) pitää yhteyttä piispaan, pappeihin ja muihin seurakuntiin
- 9) rukoilla itsensä, seurakuntansa ja kaikkien esirukouksen tarpeessa olevien puolesta
- 10) tutkia Jumalan sanaa ja kehittää taitojaan teologina.

2 § Pastorin tulee seurakunnan paimenena johtaa seurakuntansa hengellistä elämää. Hän kantaa vastuun kaikesta seurakunnan sananjulistuksesta ja hengellisestä toiminnasta.

3 § Pappi on velvollinen opetuksessaan ja viranhoidossaan toimimaan hiippakunnan tunnustuksen ja tarkoituksen mukaisesti. Papin viranhoidoksi katsotaan kaikki kristillistä oppia koskeva julkinen puhe tai kirjoittaminen, riippumatta siitä tapahtuuko se papin normaalin seurakuntatyön puitteissa tai ei. Papilta odotetaan esimerkillisyyttä ja nuhteettomuutta myös yksityiselämässään.

PAPIN VALINTA JA VIHKimINEN

4 § Seurakunta kutsuu itselleen papin.

Ennen papin kutsumista seurakunta antaa konsistorille tiedon asiasta. Seurakunta sopii piispan kanssa papin kutsumiseen ja virkaanasettamiseen liittyvistä järjestelyistä. Mikäli joku osapuoli on tyytymätön papin kutsumisen menettelytapaan tai asia on muulla tapaa epäselvä, tulee konsistorin tutkia asia. Tällöin kutsua ei katsota annetuksi eikä virkaanasettamista voida toimittaa ennen kuin konsistori puoltaa sitä.

Seurakunta voi kutsua papikseen haluamansa pappiskollegion jäsenen, tai pyytää hiippakunnan piispaa suosittelemaan itselleen sopivaa pappia. Seurakunta voi pyytää konsistoria tutkimaan sopivaksi katsotun, ei vielä papinvirassa tai hiippakunnan pappiskollegiossa olevan miehen kelpoisuuden. Mikäli konsistori hyväksyy pappiskokelaan, hänet voidaan vihkiä papiksi. Hylätty kokelas voidaan myöhemmin tutkia uudelleen.

Myös hiippakuntaneuvosto voi antaa kutsun pappisvirkaan hengellis-teologisissa tehtävissä hiippakunnan työssä.

Piispalla on pappisvihkimyksestä päätettäessä veto-oikeus.

5 § Papiksi voidaan vihkiä mies, joka on kastettu ja konfirmoitu, toteuttaa uskoaan ja tunnustustaan jumalanpalvelusta viettävässä seurakunnassa, jonka seurakunta kutsuu paimenekseen ja joka on suorittanut konsistorin hyväksymän teologisen koulutuksen tai muutoin osoittaa riittävää oppineisuutta. Hänen tulee olla elämänvaelluksessaan esimerkillinen, teologisesti taitava ja sitoutunut lähetyshiippakunnan tunnustukseen ja tarkoitukseen.

6 § Papiksi vihkimisen suorittaa hiippakunnan piispa, tai, hänen ollessaan estyneenä, joku toinen piispa tai hiippakunnan konsistorin jäsen.

Pappisvihkimys toimitetaan luterilaisen kirkon liturgisen perinteen mukaisesti, sanalla ja rukouksella kätten päällepanon kautta.

MUITA PAPIN VIRANHOITON LIITTYVIÄ SÄÄDÖKSIÄ

7 § Rippisalaisuuteen perustuva papin vaitiolovelvollisuus on ehdoton Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Suomen ortodoksisen kirkon pappeja koskevien säädösten periaatteiden mukaisesti.

Pappi ei saa ilmaista hänelle yksityisessä ripissä tai muussa sielunhoidollisessa tilanteessa uskottua asiaa tai henkilöä, joka on hänelle uskoutunut.

8 § Luterilaisen regimenttiopin mukaisesti pappi ei saa seurakuntatyössä edistää puoluepoliittisia pyrkimyksiä tai ottaa kantaa puolueisiin tai ehdokkaisiin.

9 § Papin tulee noudattaa konsistorin ohjeistusta, tai mikäli sellaista ei ole erikseen tehty, neuvotella piispan kanssa ennen ryhtymistä hengellisissä asioissa tapahtuvaan yhteistyöhön sellaisten yhteisöjen tai pappien kanssa, jotka eivät jaa ja toteuta lähetyshiippakunnan tunnustusta.

17. luku: Kurinpidolliset asiat ja riitatilanteet seurakunnassa

1 § Hiippakunnan piispa toimii pappien kaitsijana, neuvojana ja yhdessä konsistorin kanssa päättää kurinpidollisista toimista ja riitatilanteiden ratkaisemisesta.

PAPPIEN KURINPIDOLLISET ASIAT

2 § Hiippakunnan on puututtava papin elämässä tapahtuviin vakaviin lankeemuksiin. Tällainen puuttuminen tulee kyseeseen silloin jos papin synty on:

- 1) poikkeuksellisen vakava teko tai laiminlyönti
- 2) jatkuvaluonteinen, elämäntapaan liittyvä synty
- 3) julkinen tai vähintäänkin seurakuntalaisten parissa yleisesti tiedossa
- 4) sellainen, joka välittömästi kohdistuu hänen seurakuntaansa, seurakuntalaisiinsa tai muutoin liittyy suoraan hänen viranhoitoonsa.

3 § Mikäli kyse on lankeemuksesta, joka ei ole yleisessä tiedossa, tulee asian käsittelyssä ottaa ensin yhteyttä piispaan, joka päättää asian viemisestä eteenpäin.

Piispan tulee puhutella kyseessä olevaa pappia ennen asian saattamista konsistorin tietoon. Mikäli piispa katsoo, että tapahtunutta ei ole tarpeen käsitellä konsistorissa lankeemuksen vähäisyyden vuoksi, voi piispa yksinään antaa papille huomautuksen, jonka jälkeen asia katsotaan käsitellyksi. Annetusta huomautuksesta annetaan tieto konsistorille sen seuraavassa kokouksessa. Mikäli piispa katsoo, että hänelle tehty ilmoitus on aiheeton, ei asiaa viedä konsistorin käsiteltäväksi.

Raamatun ohjeen mukaisesti (1. Tim. 5:19) piispan tulee suhtautua pidättyvästi sellaisten ilmoitusten käsittelemiseen, joiden takana on vain yksi seurakuntalainen, ellei teon luonteesta johtuen ole kohtuutonta edellyttää useampaa ilmoittajaa. Vain poikkeustapauksessa voidaan käsitellä seurakunnan ulkopuoliselta taholta tullut ilmoitus.

Piispan ja konsistorin tulee huolehtia siitä, että papin maineen varjelemiseksi tietoa asian vireillä olosta ei anneta muille kuin asiaan osallisille.

Mikäli piispa katsoo, että epäily lankeemuksesta on yleisessä tiedossa, voidaan asia ottaa esille konsistorin kokouksessa jo ennen 2. mom. mainittua keskustelua. Tällöinkin piispan tulee yksityisesti keskustella kyseessä olevan papin kanssa ennen kuin konsistori tekee asiasta päätöksen. Konsistorin tulee tällaisessakin tapauksessa 4. mom. mukaisesti varjella asian yksityisyyttä. Mikäli epäilyn ei katsota antavan aiheutta 5§ kuvattuun kurinpidolliseen rangaistukseen, tulee piispan yhdessä epäillyn papin kanssa sopia siitä, missä määrin konsistorin päätöksestä tiedotetaan.

4 § Kurinpidollisen asian käsittelyssä tulee noudattaa hyvän hallinnon ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatteita. Tutkinnan aikana noudatetaan syyttömyysolettamaa.

Papilla on velvollisuus myötävaikuttaa häntä koskevan asian selvittämiseen.

5 § Mikäli papin todetaan syyllistyneen yksityiselämässään tai viranhoidossaan papille sopimattomaan käytökseen, voi konsistori antaa hänelle kurinpitörangaistuksen:

- 1) Huomautuksella konsistori – tai piispa yksin – ilmoittaa papille hänen käyttöksensä sopimattomuudesta ja edellyttää parannusentekoa jatkossa.
- 2) Varoituksen konsistori voi antaa sellaisesta vakavasta lankeemuksesta, joka ei kuitenkaan anna syytä virasta pidättämiseen, tai lievemmästä, toistuvasta lankeemuksesta, mikäli siitä aikaisemmin on annettu huomautus.
- 3) Määräaikainen ero papin tehtävien hoitamisesta tulee kyseeseen tilanteessa, jossa pappi on syyllistynyt vakavaan, yleisesti tiedossa olevaan syntiin, joka merkittävästi vaikuttaa hänen mahdollisuuksiinsa toimia seurakunnan paimenena, tai syyllistyy toistuvasti syntiin, josta on aiemmin annettu varoitus.

- 4) Pappisvirasta erottaminen voidaan määrätä silloin, jos pappi on toistuvien lankeemusten myötä osoittautunut kyvyttömäksi hallitsemaan käyttäytymistään, viran velvollisuuksien kelvottoman hoitamisen tähden tai sen tähden, että hän on käyttäytymisellään menettänyt uskottavuutensa pappina.

Konsistori voi pidättää papin väliaikaisesti tehtävien hoitamisesta tutkinnan ajaksi tai siihen saakka kunnes kurinpidollinen asia tai harhaoppisuussyytös on konsistorissa käsitelty. Väliaikainen papin tehtävien hoitamisesta pidättäminen voidaan painavista syistä tehdä asianomaista kuulematta.

Mikäli asiasta on vireillä rikostutkinta, konsistori voi määrätä kurinpitoseuraamuksen vasta sen jälkeen, kun rikosasia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Rangaistuksen langettamisen yhteydessä konsistori voi harkintansa mukaan myös määrätä määräaikaisen tai pysyvän erottamisen hiippakunnallisista tehtävistä.

6 § Mikäli asianosainen katsoo, että konsistori on päätöstä tehdessään tehnyt menettelyllisen virheen, voi päätökseen tyytymätön saattaa asian välimiesoikeuden ratkaistavaksi siten kuin 18 luvussa säädetään.

7 § Pappia ei voi erottaa pappisviran hoitamisesta kuulematta ensin hänen omaa seurakuntaansa.

8 § Mikäli papin epäillään harhautuneen hiippakunnan tunnustuksesta, asia tutkitaan samassa järjestyksessä kuin elämänvaelluksen lankeemukset. Harhaoppisuussyytös käsitellään, jos epäilty harha:

- 1) on julkisesti puhuttu tai kirjoitettu, tai tulee ilmeiseksi papin toiminnassa
- 2) koskee asiaa, josta hiippakunnan tunnustusperuste sisältää selkeän, kaikkia velvoittavan opillisen kannan.

Mikäli hiippakunnan konsistori havaitsee papin opettaneen tai toimineen asiassa vastoin hiippakunnan tunnustusta, tulee papin korjata opetuksensa hiippakunnan tunnustuksen mukaiseksi ja – mikäli kohtuullista – julkaista korjaus tai muutoin täsmentää aiempaa opetustaan niin, etteivät seurakuntalaiset jää asiassa väärään käsitykseen.

Mikäli pappi ei toimi konsistorin edellyttämällä tavalla tai syyllistyy toistuvasti harhaiseen opetukseen, konsistori määrää hänelle 5 §:n mukaisen kurinpitorangeaistuksen.

9 § Mikäli tutkinnan kohteena on hiippakunnan piispa, toimitaan kuten pappia tutkittaessa, kuitenkin niin, että käsittelyssä piispalle kuuluvat tehtävät hoitaa konsistorin tätä tehtävää varten nimeämä henkilö.

SEURAKUNNAN KURINPIDOLLISET ASIAT

9 § Mikäli seurakunta lyö laimin velvoitteensa tai muutoin toimii hiippakuntajärjestystä vastaan, tulee hiippakuntadekaanin ja piispan ilmoittaa asiasta seurakunnan papille ja seurakunnan vastuunkantajille. Mikäli seurakunta jatkaa hiippakuntajärjestystä vastaan toimimista, tulee asia saattaa hiippakunnan konsistorin käsiteltäväksi.

Seurakunnan toiminnan tutkimisessa toimitaan niiden periaatteiden mukaan, jotka 4 §:ssä on kuvattu.

10 § Mikäli seurakunnan todetaan toiminnassaan rikkoneen hiippakuntajärjestystä, voi konsistori antaa seurakunnalle kurinpidollisen rangaistuksen.

- 1) Huomautuksella konsistori kiinnittää huomionsa johonkin epäkohtaan seurakunnan toiminnassa, ja ohjaa seurakuntaa korjaamaan toimintansa tältä osin hiippakuntajärjestyksen mukaiseksi.
- 2) Varoitus voidaan antaa silloin, mikäli huomautuksesta huolimatta seurakunta ei ole korjannut toimintaansa, tai mikäli seurakunta on ilmeisen laiminlyönnin tähden jättänyt hiippakuntajärjestyksessä kuvatut velvoitteensa täyttämättä jossain seurakunnan toiminnan kannalta keskeisessä asiassa.
- 3) Erottaminen hiippakunnan jäsenyydestä voi tulla kysymykseen, mikäli seurakunta varoituksesta huolimatta jatkaa hiippakuntajärjestystä vastaan rikkomista. Tällöin hiippakunnan konsistori voi esittää

hiippakuntaneuvostolle seurakunnan erottamista. Päätöksen erottamisesta tekee hiippakuntakokous hiippakuntaneuvoston esityksen pohjalta.

Erottamisen tai seurakunnan omaan tahtoon perustuvan eroamisen yhteydessä selvitetään seurakunnan hallussa ollut lähetyshiippakunnan omaisuus, joka palautetaan hiippakunnalle.

11 § Seurakunnalle langetetut kurinpidolliset rangaistukset eivät sellaisenaan koske seurakunnan pappia, mikäli hiippakuntajärjestyksen rikkominen ei ole johtunut hänen laiminlyönnistään.

RIITATILANTEET SEURAKUNNISSA

12 § Mikäli seurakunta on tyytymätön pappiinsa, mutta tähän ei kohdistu 2 § tai 8 § mukaista epäilystä, tulee hiippakunnan piispan tai hänen valtuuttamansa henkilön toimia sovittelijana. Riitatilanteen jatkuessa asia voidaan asettaa konsistorin käsittelyyn.

Ellei papin voida osoittaa syyllistyneen 2 § mukaiseen lankeemukseen, 8 § mukaiseen harhaoppiin tai virkatehtävien laiminlyöntiin tai poikkeuksellisen huolimattomaan tai taitamattomaan hoitamiseen, voidaan pappi erottaa vain konsistorin luvalla.

13 § Seurakuntalaisten keskinäisten riitojen tai seurakunnan jäsenten lankeemusten käsitteleminen kuuluu ensisijassa seurakunnan omalle papille tai seurakunnan hallitukselle, sen mukaan kuin kukin seurakunta asiasta päättää. Seurakuntien tulee soveltaa 3§/4.mom. ja 4§ mukaisia periaatteita myös sisäisten riitojensa käsittelyssä.

Mikäli seurakuntalainen kokee tulleen omassa seurakunnassaan väärin kohdelluksi, hän voi vedota asiassa hiippakunnan piispaan, joka päättää oikeasta menettelytavasta.

Seurakuntien keskinäisen yhteyden vaalimiseksi ei yhdessä seurakunnassa ehtoollisyhteydestä suljettua tule päästää ehtoolliselle toisessaakaan seurakunnassa.

18. luku: Välimiesmenettely

1 § Hiippakunnan toimintaan, lopettamiseen, jäsenyyteen tai jäsenhakemukseen liittyvät hiippakunnan ja seurakunnan sekä seurakuntien tai seurakuntalaisten väliset yksityisoikeudelliset riitaisuudet käsitellään ja ratkaistaan välimiesmenettelyssä.

2 § Välimiesoikeuteen kuuluu kaksi asianosaisten nimeämää välimiestä ja heidän valitsemansa puheenjohtaja, jonka tulee olla kirkko-oikeudellisiin kysymyksiin perehtynyt lakimies.

Välimiehet valitaan hiippakuntakokouksen nimeämän kahdeksan välimiesehdokkaan joukosta.

3 § Välimiesmenettelyssä noudatetaan voimassa olevaa välimiesmenettelylakia (967/1992).

19. luku: Hiippakunnan arkisto

1 § Hiippakunnan toimielinten päätöksistä ja hiippakunnan toiminnasta pidetään kirjaa hiippakunnan arkistossa. Arkistoa hoitaa hiippakuntaneuvoston alainen kanslia. Arkistosta vastaa hiippakuntadekaani ja hän toimii arkistoon muodostuvan henkilörekisterin pitäjänä.

2 § Hiippakunnan arkistossa säilytetään:

- 1) voimassa oleva hiippakuntajärjestys, täydennettynä tiedolla siitä milloin ja millaisin muutoksin hiippakuntajärjestyksen muutokset on hyväksytty
- 2) hiippakunnan toimintakertomukset ja toimintasuunnitelmat

- 3) hiippakuntakokouksen, hiippakuntaneuvoston, konsistorin ja pappiskollegion kokousten kokouskutsut ja pöytäkirjat
- 4) hiippakunnan antamat viralliset tiedotteet ja julkilausumat
- 5) luettelo hiippakunnassa suoritetuista kirkollisista toimituksista.

3 § Hiippakunnassa suoritetuista kirkollisista toimituksista on pidettävä luetteloa. Hiippakunnan seurakunnat ja papit ovat ilman tarpeetonta viivytystä velvoitettuja antamaan kansliaan tiedot suorittamistaan toimituksista.

Toimitusluetteloon merkitään seuraavat tiedot:

- 1) kastetuista ilmoitetaan koko nimi, syntymäaika ja kastepäivä, kummit, kastanut pastori ja seurakunta, johon kasteella liitettiin, sekä alle 15-vuotiaan kyseen ollessa kastetun huoltajat
- 2) konfirmoiduista ilmoitetaan nimi, konfirmaation ajankohta, konfirmoidun silloinen seurakunta, sekä konfirmaation toimitannut pappi
- 3) avioliittoon siunatuista ilmoitetaan puolisoien nimet (ja mahdolliset avioitumisesta johtuvat nimenmuutokset), avioliiton solmimispäivä, avioliiton siunaamisen ajankohta, avioituneiden seurakunta/seurakunnat, siunaamispaikka, sekä avioliiton siunannut pastori.
- 4) Hautaan siunatuista ilmoitetaan vainajan nimi, kuolinpäivä, seurakunta, hautaan siunaamisen ajankohta, siunaamisen toimituspaikka sekä vainajan siunannut pastori.

Muista kirkollisista toimituksista ei merkitä tietoa toimitusluetteloon.

ARKISTON KÄYTTÖ

4 § Arkiston tietoja on säilytettävä niin, ettei niihin pääse käsiksi ilman lupaa.

5 § Arkiston sisältämiin tietoihin on pääsy seuraavasti:

- 1) Hiippakunnan perustamisasiakirja, hiippakuntajärjestykset, toimintasuunnitelmat, toimintakertomukset ja hiippakunnan antamat viralliset tiedotteet ja julkilausumat ovat julkisia.
- 2) Hiippakuntakokouksen, hiippakuntaneuvoston, konsistorin ja pappiskollegion kokousten kokouskutsut ja pöytäkirjat ovat julkisia:
  - a) hiippakunnan piispalle ja hiippakuntadekaanille, tai näiden valtuuttamille henkilöille
  - b) kunkin toimielimen nykyisille jäsenille
  - c) toimielimessä kokouksen pitoajankohtana toimineelle, riippumatta siitä oliko hän läsnä kyseisessä kokouksessa.
- 3) Toimitusluettelon tiedot ovat luettelossa esiintyvän henkilön osalta avoimia henkilölle itselleen, hänen seurakuntansa pastorille sekä hiippakunnan piispalle.

20. Hiippakunnan lopettaminen

1 § Hiippakunta voidaan purkaa hiippakuntakokouksen tekemällä päätöksellä vähintään kolmen neljäsosan ($\frac{3}{4}$) enemmistöllä annetuista äänistä. Kokouskutsussa on mainittava hiippakunnan purkamisesta. Hiippakunnan purkautuessa käytetään sille kertyneet varat ja muu omaisuus hiippakunnan tarkoituksen edistämiseen purkamisesta päättävän kokouksen määräämällä tavalla. Hiippakunnan tullessa lakkautetuksi käytetään sen varat samaan tarkoitukseen.